

Sygn. akt VI ACa 1077/09

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 7 kwietnia 2010 r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie VI Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący – Sędzia SA	– Zofia Markowska
Sędzia SA	– Marek Podogrodzki
Sędzia SA	– Ksenia Sobolewska - Filcek (spr.)
Protokolant	– sekr. sądowy Edyta Kaczmarek

po rozpoznaniu w dniu 7 kwietnia 2010 r. w Warszawie
na rozprawie
sprawy z powództwa Z [imię] Spółka z o.o. w E
przeciwko Prezesowi Urzędu Regulacji Energetyki
o nałożenie kary pieniężnej
na skutek apelacji pozwanego
od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i
Konsumentów
z dnia 9 czerwca 2009 r.
sygn. akt XVII AmE 179/08
uchyla zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje do ponownego rozpoznania Sądowi
Okręgowemu w Warszawie - Sądowi Ochrony Konkurencji i Konsumentów,
pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania.

Na oryginale właściwe podpisy.
Za zgodność z oryginałem stwierdzam
Sekretarz Sądowy

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 9 czerwca 2009r. Sąd Okręgowy w Warszawie – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów zmienił decyzję Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki z dnia 12 września 2008r. Nr DPE-451-294(7)/4136/2007/2008/MOS i umorzył postępowanie administracyjne oraz obciążył Prezesa URE kosztami procesu. W uzasadnieniu powyższego orzeczenia Sąd Okręgowy wyjaśnił, że:

Zaskarżoną decyzją pozwany - Prezes URE orzekł, iż przedsiębiorca - Z. Spółka z o.o. w E. nie wywiązał się w roku 2006 z określonego w art. 9a ust. 8 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997r. - Prawo energetyczne (Dz.U.06.89.625 ze zmianami) obowiązku zakupu oferowanej energii elektrycznej wytworzonej w skojarzeniu z wytwarzaniem ciepła w przyłączonych do sieci źródłach energii znajdujących się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i za to wymierzył mu karę pieniężną w kwocie 1 330 057,00 zł. Decyzję powyższą Prezes URE oparł na art. 56 ust 1 pkt 1a, ust 2, ust 2a pkt 3 i ust 6 oraz art. 30 ust 1 Prawa energetycznego w zw. z art. 104 k.p.a.

W odwołaniu od powyższej decyzji powód - Z. Spółka z o.o. w E. domagał się jej uchylenia lub zmiany i odstąpienia od wymierzenia kary, zarzucając pozwanemu naruszenie art. 9a ust 8 i art. 56 ust 1 pkt 1a Prawa energetycznego (w brzmieniu obowiązującym w roku 2006) poprzez przyjęcie, że powód ponosi odpowiedzialność za brak realizacji obowiązku zakupu energii elektrycznej wytworzonej w skojarzeniu z ciepłem, podczas gdy nie miał on fizycznej i ekonomicznej możliwości jego realizacji. W uzasadnieniu powód podniósł, że dokonana przez pozwanego wykładnia przepisów obligujących do zakupu energii wytworzonej w skojarzeniu i sankcjonujących jego niespełnienie jest niedopuszczalna, zakłada

bowiem obowiązek świadczenia niemożliwego. Skarżący wywiódł również, że: zawarcie przez niego umowy zakupu energii „na wymianę” byłoby nieważne w świetle art. 83 k.c., a przez to niedopuszczalne; oferta zakupu energii wytworzonej w skojarzeniu tylko wtedy może zostać przyjęta, to jest, gdy istnieje fizyczna możliwość jej przyjęcia i realizacji, co nie miało w tej sprawie miejsca; w szczególności przyjęcie ofert P Sp. z o.o. w W lub P Sp. z o.o. w S było niemożliwe, ponieważ wymagało spełnienia przez powoda warunków dodatkowych, ku czemu powód nie miał odpowiednich instrumentów; żadna z propozycji przedstawionych powodowi nie spełnia wymogów oferty określonych w art. 66 § 1 k.c., a zatem powód nie miał możliwości zrealizowania obowiązku zakupu energii skojarzonej; realizacja tego obowiązku była niemożliwa również ze względu na aspekt ekonomiczny - przyjęcie propozycji P Sp. z o.o. w W lub P Sp. z o.o. w S narażałoby go na straty; przepisy art. 9a ust 8, art. 56 ust 1 pkt 1a oraz art. 56 ust 2a pkt 3 Prawa energetycznego są sprzeczne z Konstytucją RP, jako naruszające zasadę proporcjonalności regulacji ustawowej w odniesieniu do konstytucyjnej zasady swobody działalności gospodarczej. Celem wykazania słuszności powyższych zarzutów powód zgłosił wnioski dowodowe, które następnie cofnął.

Pozwany – Prezes Urzędu Regulacji Energetyki wniósł o oddalenie odwołania.

W ocenie Sądu Okręgowego odwołanie zasługiwało na uwzględnienie, choć Sąd ten uchylił się od rozważenie zasadności zarzutów wskazanych przez powoda - Z Spółka z o.o. w E. Stwierdził bowiem, że na powodzie ciążył w roku 2006 obowiązek wynikający z obowiązującego wówczas art. 9a ust 8 Prawa energetycznego, jednak po wprowadzeniu ustawą z dnia 12 stycznia 2007r. o zmianie ustawy - Prawo energetyczne, ustawy - Prawo ochrony środowiska oraz ustawy o systemie oceny zgodności (Dz.U.07.21.124), z dniem 24 lutego 2007r., zmian w brzmieniu tego przepisu, obowiązek taki nie jest już przewidziany.

Odpowiednio, również art. 56 ust 1 pkt 1a Prawa energetycznego, w brzmieniu nadanym w/w ustawą, nie penalizuje niewykonania tego obowiązku. Sąd Okręgowy stwierdził także, iż zgodnie z zasadami wykładni prawa, racjonalny ustawodawca, wprowadzając do Prawa energetycznego zmiany, które weszły w życie 24 lutego 2007r. i 1 lipca 2007r., zakładał najwyraźniej, że stany zaszły w 2006r. zostaną objęte decyzjami administracyjnymi wydanymi przed wejściem w życie tych zmian, bez zbędnej zwłoki organu regulacyjnego. Na skutek wprowadzenia tych zmian doszło zatem do swoistej abolicji w stosunku do tych przedsiębiorców, którzy w roku 2006 objęci byli obowiązkiem przewidzianym w art. 9a ust 8 Prawa energetycznego i w stosunku do których, przed wejściem ich w życie, nie wydano stosownych decyzji. Nie ma więc podstaw do stosowania nieobowiązujących już przepisów przy wydawaniu decyzji z roku 2008. Musi być ona wyeliminowana z obrotu, a postępowanie administracyjne, jako bezprzedmiotowe, umorzone w oparciu o art. 105 § 1 k.p.a.

W apelacji od powyższego wyroku pozwany – Prezes Urzędu Regulacji Energetyki domagał się jego zmiany i oddalenia odwołania, względnie – uchylenia w całości i przekazania Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpoznania. Wyrokowi z dnia 9 czerwca 2009r. pozwany zarzucił naruszenie przepisów:

- prawa procesowego w postaci art. 479⁵³ § 2 k.p.c. poprzez jego niewłaściwe zastosowanie;
- prawa materialnego w postaci: art. 9a ust 8 i art. 56 ust 1 pkt 1a Prawa energetycznego w brzmieniu obowiązującym do dnia 30 czerwca 2007r. – poprzez jego niezastosowanie; art. 10 w zw. z art. 14 ustawy z dnia 12 stycznia 2007r. o zmianie ustawy - Prawo energetyczne, ustawy - Prawo ochrony środowiska oraz ustawy o systemie oceny zgodności – poprzez jego nieprawidłową wykładnię polegającą na błędnym przyjęciu, że nie było podstaw do stosowania przepisów Prawa energetycznego w brzmieniu obowiązującym

przed wejściem w życie tej ustawy do stanu faktycznego ustalonego w tej sprawie i art. 105 § 1 k.p.a. - poprzez jego zastosowanie, pomimo braku przesłanek.

W uzasadnieniu pozwany stwierdził, że kluczowa dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy jest kwestia interpretacji przepisów przejściowych ustawy zmieniającej, a w szczególności jej art. 10 i 11. Nie mają one wprowadzić bezpośredniego zastosowania do stanu faktycznego ustalonego w tej sprawie, gdyż postępowanie wszczęte zostało po wejściu w życie ustawy zmieniającej oraz dotyczyło obowiązku, który winien być wykonany w roku 2006, jednak pośrednio wynikają z nich wytyczne dotyczące ustalenia przepisów relewantnych dla tego stanu faktycznego. Nadto, konsekwentne stosowanie wykładni art. 10 przyjętej przez Sąd Okręgowy prowadziłoby do stosowania prawa wstecz i rozliczenia przedsiębiorców z wykonania obowiązku nabycia świadectw pochodzenia, bądź uiszczenia opłaty zastępczej, wcześniej nie istniejącego. Zdaniem skarżącego zawarte w art. 10 pojęcie „sprawa” nakazuje interpretować ten przepis, jako odnoszący się do zasad i wymogów prowadzenia postępowań administracyjnych, nie zaś regulujący z mocą wsteczną prawa i obowiązki przedsiębiorstw energetycznych. Natomiast art. 11 ustawy zmieniającej dotyczy kwestii wypełnienia obowiązku zakupu energii elektrycznej wytworzonej w skojarzeniu z wytwarzaniem ciepła, jednak w okresie, w którym za sprawą zniesienia z dniem 24 lutego 2007r. karalności niewypełnienia tego obowiązku, obowiązywały dwa reżimy prawne. Wprowadzenie powyższego przepisu wyklucza równocześnie przyjętą przez Sąd Okręgowy koncepcję swoistej abolicji, która miałaby być ustanowiona dla sytuacji zaistniałych wcześniej i nie objętych decyzjami wydanymi przed wejściem w życie ustawy zmieniającej. Dodatkowo pozwany podkreślił, że abolicja, z uwagi na swój charakter, nie może być wprowadzona w sposób dorozumiany. Pozwany zakwestionował zasadność stawianych mu zarzutów zwłoki w wydaniu decyzji oraz stwierdził, że Prawo energetyczne nie

przewiduje przedawnienia wszczynania i prowadzenia postępowań administracyjnych w przedmiocie niewypełnienia przez przedsiębiorcę energetycznego obowiązku określonego w art. 9a ust 8, w brzmieniu aktualnym przez 30 czerwca 2007r. i wynikającego stąd wymierzenia kary. Pozwany wywiódł również, że umorzenie postępowania administracyjnego nie może być uznane za orzeczenie co do istoty sprawy w rozumieniu art. 479⁵³ § 2 k.p.c.

Powód - Z... Spółka z o.o. w E...
wniósł o oddalenie apelacji podnosząc, że Sąd Okręgowy dokonał prawidłowej wykładni art. 10 ustawy z dnia 12 stycznia 2007r. o zmianie ustawy - Prawo energetyczne, ustawy - Prawo ochrony środowiska oraz ustawy o systemie oceny zgodności.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja pozwanego - Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki zasługiwała na uwzględnienie.

W pierwszym rzędzie stwierdzić należy, że jak słusznie zarzucił pozwany, rozstrzygnięcie Sądu Okręgowego umarzające postępowanie administracyjne nie znajduje uzasadnienia w świetle art. 479⁵³ § 2 k.p.c.. Przepis powyższy stanowi, iż w razie uwzględnienia odwołania, sąd ochrony konkurencji i konsumentów zaskarżoną decyzję albo uchyla, albo zmienia w całości lub w części i orzeka co do istoty sprawy. Nie daje zatem podstaw do takiej ingerencji w postępowanie administracyjne, która prowadziłaby do jego umorzenia. Jak wskazał Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 11 sierpnia 1999r. wydanym w sprawie I CKN 351/99 (OSNC 2000/3/47, Biul.SN 1999/12/7, Wokanda 2000/1/8) w wypadku, gdy sąd antymonopolowy konstatuje brak podstaw do wydania decyzji, orzeka o jej uchyleniu. Potrzeba przeprowadzenia nowego postępowania i wydania nowej decyzji lub nawet zastosowania art. 105 k.p.a., pozostawiona jest uznaniu Prezesa. Pogląd taki jest konsekwencją

ugruntowanego w orzecznictwie stanowiska, iż odwołanie, podobnie jak pozew, uruchamia postępowanie sądowe w pierwszej instancji, w trakcie którego badaniu podlega, nie tyle formalna poprawność decyzji, ile merytoryczna zasadność twierdzeń i żądań zawartych w odwołaniu w świetle obowiązujących przepisów prawa materialnego.

W ocenie Sądu Apelacyjnego dokonana przez Sąd Okręgowy wykładnia art. 10 i 11 ustawy z dnia 12 stycznia 2007r. o zmianie ustawy - Prawo energetyczne, ustawy - Prawo ochrony środowiska oraz ustawy o systemie oceny zgodności i w konsekwencji przyjęcie koncepcji swoistej abolicji w stosunku do tych przedsiębiorców, którzy w roku 2006 objęci byli obowiązkiem przewidzianym w art. 9a ust 8 Prawa energetycznego i w stosunku do których, przed wejściem ich w życie, nie wydano stosownych decyzji, nie mogą być uznane za prawidłowe.

Możliwości zastosowania art. 56 ust. 1 pkt 1a Prawa energetycznego, w brzmieniu sprzed nowelizacji dokonanej ustawą zmieniającą z dnia 12 stycznia 2007r. do czynu popełnionego w 2006r. i objętego postępowaniem administracyjnym wszczętym po dniu jej wejścia w życie rodziła w orzecznictwie wątpliwości i była źródłem sprzecznych poglądów, prezentowanych także w sprawie niniejszej. Ostatecznie została przedstawiona Sądowi Najwyższemu w formie zagadnienia prawnego, w którego rozstrzygnięciu Sąd ten podjął uchwałę wyjaśniającą, iż: *„Przepis art. 56 ust. 1 pkt 1a w związku z art. 9a ust. 8 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. - Prawo energetyczne w brzmieniu sprzed wejścia w życie przepisów ustawy z dnia 12 stycznia 2007 r. o zmianie ustawy - Prawo energetyczne oraz ustawy - Prawo ochrony środowiska i ustawy o systemie oceny zgodności (Dz.U. Nr 21, poz. 124) stosuje się do oceny wykonania w 2006 r. przez przedsiębiorstwo energetyczne obowiązku zakupu energii elektrycznej wytworzonej w skojarzeniu z wytwarzaniem ciepła w przyłączonych do sieci źródłach energii znajdujących się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, nawet jeżeli postępowanie w tej*

sprawie zostało wszczęte przez Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki po wejściu w życie ustawy z dnia 12 stycznia 2007 r. Jednakże art. 56 ust. 1 pkt 1a ustawy - Prawo energetyczne w nowym brzmieniu stosuje się, jeżeli wysokość kary pieniężnej przewidzianej w tym przepisie jest względniejsza dla przedsiębiorstwa energetycznego” (uchwała Sądu Najwyższego z dnia 6 listopada 2009r. podjęta w sprawie III SZP 2/09 OSNP 2010/7-8/105, Biul.SN 2009/11/24, Wspólnota 2009/48/31). W uzasadnieniu powyższej uchwały Sąd Najwyższy wyjaśnił, że derogowanie określonych przepisów ze względu na zastąpienie ich nowymi przepisami nie powoduje utraty zastosowalności dawnych norm prawnych do stosunków prawnych, których te normy dotyczyły. Ustawa nowelizująca nie zawiera regulacji, z których wynikałoby uchylenie obowiązków nałożonych w art. 9a ust. 8, jeżeli nie zostały one wykonane do dnia wejścia w życie nowych przepisów, objętych sankcją określoną w skorelowanym z nim art. 56 ust. 1 pkt 1a Prawa energetycznego w dotychczasowym brzmieniu. Nie ma również żadnych powodów ażeby przypisywać ustawodawcy niewyrażone w ustawie cele abolicyjne. Z porównania przepisów poprzednich z przepisami nowymi wynika bowiem, że dokonana zmiana nie pozbawia normatywnego znaczenia regulacji dotychczasowej w odniesieniu do istotnych elementów normy prawnej. Także kontynuacyjna zasada nowej regulacji zawartej w art. 9a ust 8 Prawa energetycznego wskazuje na to, iż nie ma żadnych racji do uchylenia obowiązku określonego przed zmianą, jeżeli nie został wykonany. Wprawdzie przepisy intertemporalne nie regulują spornej kwestii, jako że odnoszą się do innych stanów faktycznych, jednak zawarta w art. 11 ustawy nowelizującej zasada nieretroakcji i przyjęta tam koncepcja zastosowania dotychczasowych przepisów do zobowiązań z pierwszego półrocza 2007r. prowadzą do wniosku, że konieczne jest także ich stosowanie do zobowiązań z 2006r.

Podzielając w całości powyższą ocenę Sąd Apelacyjny zważył, iż rozstrzygając w niniejszej sprawie Sąd Okręgowy poprzestał na uznaniu

(błędny), że pozwany nie miał podstaw do stosowania w roku 2008 nieobowiązujących już przepisów i nie odniósł się do zarzutów i twierdzeń zawartych w odwołaniu sprowadzających się do twierdzenia, że powód nie miał realnego obowiązku zakupu energii elektrycznej wytworzonej w skojarzeniu z ciepłem, a także fizycznej i ekonomicznej możliwości jego realizacji oraz nie rozważył, czy istnieją podstawy do jego uwzględnienia. Uzasadnia to stwierdzenie, że Sąd Okręgowy nie rozpoznał istoty tej sprawy.

Z tych względów, uznając apelację pozwanego za uzasadnioną, Sąd Apelacyjny orzekł, jak w sentencji na zasadzie art. 386 § 4 k.p.c. i art. 108 § 2 k.p.c.

Na oryginale właściwe podpisy.
Za zgodność z oryginałem stwierdzam
Sekretarz Sądowy